

Advies van de groep van deskundigen inzake bestrijding en preventie van ziekten bij paardachtigen op het concept beleidsdraaiboek Afrikaanse Paardenpest, 22 december 2008, ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Advies van de groep van deskundigen inzake bestrijding en preventie van ziekten bij paardachtigen op het concept beleidsdraaiboek Afrikaanse Paardenpest.

22 december 2008

Inleiding

De Groep van Deskundigen inzake Bestrijding en Preventie van ziekten bij Paardachtigen is op 2 april 2008 door de Chief Veterinary Officer van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ingesteld om hem te adviseren over deze onderwerpen vóórdat uitbraken van besmettelijke ziekten bij deze dieren optreden en tijdens de eventuele bestrijding daarvan. De groep kan gevraagd en ongevraagd advies geven.

Als een potentiële bedreiging voor de paardenpopulatie wordt een besmetting met Afrikaanse Paardenpest gezien, vooral door de recente ervaringen met een eveneens door knutten van dier op dier overgebrachte ziekte Blauwtong. Het Ministerie heeft een concept beleidsdraaiboek Afrikaanse Paardenpest (APP) opgesteld dat voor commentaar en inspraak is voorgelegd aan organisaties van belanghebbenden. De groep van deskundigen is gevraagd om ook in deze voorbereidingsfase voor een definitief beleidsdraaiboek advies te geven.

Werkwijze

De groep heeft naast het concept beleidsdraaiboek ook bestudeerd:

- Richtlijn 92/35/EEG van de Raad van 29 April 1992 tot vaststelling van controlevoorschriften en van maatregelen ter bestrijding van paardepest
- de op APP betrekking hebbende hoofdstukken uit de Terrestrial Animal Health Code en de Manual van de World Organisation for Animal Health OIE
- het verslag van een werkbezoek van de CVO aan Zuid Afrika in relatie tot paardenpest
- presentaties gegeven op een Symposium dat in 2006 in Pretoria over de ziekte is gehouden

Een vertegenwoordiger van het Centraal Veterinair Instituut (CVI) heeft inbreng geleverd over de diagnostische mogelijkheden van dat instituut. Door de verkregen informatie heeft de groep de indruk dat het CVI voldoende is ingericht om adequaat te kunnen reageren op een uitbraak van APP.

De Groep heeft eerst geïnventariseerd welke aspecten van de ziekte besproken zouden moeten worden en heeft vervolgens daarover in een aantal bijeenkomsten elementen voor dit advies geformuleerd.

De Richtlijn

De Groep merkt op dat de paardenpest Richtlijn van 1992 is en dat deze sindsdien niet of nauwelijks inhoudelijk gewijzigd is. Hij is opgesteld naar aanleiding van een uitbraak in Spanje enige jaren eerder. Latere ervaringen in de EU met de ziekte Blauwtong bij herkauwers, die op een zelfde wijze van dier op dier wordt overgebracht, zijn daarin nog niet verwerkt. De bestrijdingsinzichten over opstallen van gevoelige dieren en het doden van besmette en ernstig verdachte dieren zijn door ervaring met Blauwtong inmiddels veranderd.

De Groep constateert dat het concept beleidsdraaiboek op het punt van verplicht opstallen afwijkt van de voorschriften in de Richtlijn. Het verplichte doden van besmette en van besmetting verdachte dieren op een besmet bedrijf is een veel zwaardere maatregel dan in de bij Blauwtong geldende Richtlijn wordt verlangd. De Groep voorziet ernstige complicaties in de bestrijding als doden van verdachte dieren op een besmet bedrijf zou worden doorgevoerd. In het concept draaiboek is doden van deze dieren wel opgenomen, maar de maatschappelijke druk zal groot worden om op dit punt dezelfde lijn ten aanzien van doden van dieren aan te houden als bij Blauwtong. Bovendien is naar de mening van de groep de urgentie tot doden van (verdacht) besmette dieren niet groot aangezien de overdracht via buitenverblijvende knutten geschiedt. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat het niet doden van besmette of van besmetting verdachte dieren bij een eventuele uitbraak van APP in Nederland kan leiden tot onbegrip bij en zelfs conflicten met andere lidstaten en de Europese Commissie omdat Nederland zich daarmee niet aan de Richtlijn houdt.

De Groep adviseert om over punten waarop de adviezen van de groep niet in lijn zijn met de Europese Richtlijn in discussie te treden met de Europese Commissie om de opvattingen van de groep toe te lichten en aan te dringen op aanpassing van de Richtlijn. Ook zou het goed zijn vooraf over dergelijke punten met andere lidstaten overeenstemming te bereiken en gezamenlijk een wijziging van de Richtlijn te bepleiten.

In ons advies zullen wij hieronder nader op deze punten ingaan.

Het beschermen van paardachtigen tegen de knut

De Richtlijn schrijft voor dat op een bedrijf met APP verdenking alle paardachtigen op stal worden gehouden of worden ondergebracht op andere plaatsen, die tegen de vector zijn beschermd. Bij bevestiging van de diagnose APP worden deze maatregelen ook opgelegd aan het besmette bedrijf en alle bedrijven in een straal van 20 km daar rondom heen.

Het concept Beleidsdraaiboek stelt dat de Nederlandse inzet is om het opstallen niet te verplichten. De eigenaar/houder van paarden zou zelf mogen bepalen welke knutwerende maatregelen zij/hij voor haar/zijn situatie het beste toepasbaar vindt.

Het Richtlijn voorschrift en deze Nederlandse inzet zijn niet goed in overeenstemming met elkaar. De overheid zal ons inziens zeker duidelijk moeten aangeven, welke knutwerende maatregelen in welke omstandigheid verplicht zijn om aan de bepaling van de Richtlijn te voldoen. De Groep adviseert om hiertoe concrete maatregelen voor te schrijven. Uit het oogpunt van handhaving is dat ook noodzakelijk.

Bij Blauwtong is gebleken dat opstallen zonder meer geen of nauwelijks invloed heeft op het beschermen van runderen of schapen tegen contact met knutten. De stallen van deze dieren zijn over het algemeen zo open dat de knutten zich daarin gemakkelijk toegang verschaffen en dat ook doen. De paardensector heeft enige ervaring met de bescherming van paarden tegen knutten. De beten van deze insecten veroorzaken bij sommige paarden staart en manen eczeem door een allergische reactie.

Er zijn maatregelen in de praktijk bekend, waarmee dit eczeem kan worden voorkomen. Deze zijn:

- Opstallen van paardachtigen in inpandige stalling. N.B. :Paarden worden tegenwoordig ook vaak in openfront stallen gestald. We verwachten dat deze vorm van stalling op zich onvoldoende de toegang van knutten tot de paarden voorkomt. Dit zou ons inziens wel bereikt kunnen worden door de openingen in die stallen af te schermen met speciaal fijnmazig gaas, waardoor knutten niet kunnen passeren. Of door gebruik te maken van met insecticiden geïmpregneerd gaas, bij impregnatie behoeft het gaas waarschijnlijk niet zeer fijnmazig te zijn. In Zuid Afrika wordt ook gewerkt met ventilatoren en ventilatiesystemen die voor overdruk in de stal zorgen waardoor knutten de stal niet binnen kunnen komen. In hoeverre dit werkelijk in de praktijk afdoende is, zou onderzocht moeten worden.
- Insecticiden hebben in ieder geval een effect op het steken door knutten van paarden mits deze op de paarden of hun directe omgeving worden aangebracht. Een goed en afdoend behandelingsschema is op dit moment niet voor handen. Ook dit punt behoeft nader onderzoek.
- Gebruik van speciale knuttendekens. Deze hebben een goed effect bij staart- en manen eczeem. We verwachten dat deze dekens een goede bijdrage leveren aan het beschermen tegen knuttenbeten.

Hoewel deze adviezen op kwalitatieve en niet op kwantitatieve informatie berusten, adviseert de groep deze maatregelen toe te passen. De groep adviseert om opstallen in het vaccinatiegebied als minimum maatregel te verplichten. Indien opstallen niet mogelijk is, zou het gebruik van een speciale knuttendeken verplicht moeten zijn. Andere maatregelen, zoals gebruik van knuttenwerende middelen, kunnen als aanvullende maatregelen worden geadviseerd. In de andere ingestelde gebieden (beschermings- en toezichtgebied) kunnen de maatregelen als advies gelden. Omdat er nog kennislacunes zijn ten aanzien van dit onderwerp, adviseert de groep onderzoek naar gedrag en wering van knutten uit te voeren.

Naast bovenstaande maatregelen die gericht zijn op het voorkomen van contact tussen paard en knut zijn er ook maatregelen denkbaar die van invloed zijn op de knuttenpopulatie bij de paarden. Aan paardenhouders moet het advies gegeven worden om op de houderij zelf op zoek te gaan naar plaatsen, waar stilstaand water is (bloembakken, dakgoten, etc.) en, indien dat mogelijk is, dit water te verwijderen. Knutten zoeken een vochtige omgeving op, waarin zij zich kunnen vermeerderen. Ook zijn er knuttensoorten die zich in mest ophouden en vermenigvuldigen. Het is aan te raden mest regelmatig te verwijderen en af te dekken.

Doden van besmette dieren

Als de aanwezigheid van APP officieel is bevestigd, schrijft de Richtlijn voor dat de officiële dierenarts de aangetaste of klinische verschijnselen van paardenpest vertonende dieren onverwijld laat afmaken. Het concept Beleidsdraaiboek gaat op besmette bedrijven ook uit van doden van paarden, die besmet zijn of klinische symptomen van APP vertonen.

De volgende aspecten zijn hierbij van belang:

- Doden van paarden zal tot heftige emotionele reacties leiden.
- Hoewel in een naïeve populatie een zeer hoge mortaliteit wordt verwacht zullen toch niet alle dieren sterven. Zeker ezels niet. Er is een (geringe) overlevingskans.
- Paarden vertegenwoordigen een hoge emotionele en vaak ook financiële waarde. Een politiek van doden van verdachte dieren zal werken als een stimulans op het verstoppen en verslepen van dieren. Heftige situaties, gepaard gaande met geweld, zijn bij de handhaving van een meldingsplicht of vervoersverbod te verwachten.
- Het is de vraag of op een besmet bedrijf het verschijnsel koorts voldoende kan zijn om een besluit tot doden te rechtvaardigen. Veel andere infectieziekten beginnen als eerste verschijnsel ook met koorts. Veelal zal men toch willen afwachten tot er duidelijker APP verschijnselen ontstaan voordat het dier gedood wordt. Van onverwijld doden is dan geen sprake.
- De mogelijke afname van vermenigvuldiging en van verspreiding van het virus door besmette en sterk verdachte dieren te doden, is moeilijk in te schatten. Echter in een situatie dat deze dieren in een inpandige stal (paardenbox) verblijven en/of in een situatie verkeren waar andere knuttenwerende maatregelen effectief zijn genomen, is te verwachten dat het doden van deze dieren weinig toegevoegde waarde heeft op de reductie van de verspreiding van het virus.
- In de Blauwtong Richtlijn is doden van besmette en verdachte dieren geen voorgeschreven bestrijdingsmaatregel, maar wordt aangegeven dat dit alleen uitgevoerd moet worden als dit in het kader van uitroeiing van de ziekte nodig is. Bij Blauwtong wordt doden niet gezien als een nuttige maatregel in het kader van de bestrijding van de ziekte.
- In Zuid Afrika wordt ook in APP vrije gebieden doden als bestrijdingsmaatregel niet toegepast.
- Euthanasie uit overwegingen van dierwelzijn blijft uiteraard een goede maatregel, maar die kan als vrijwillige maatregel worden aanbevolen.

Gezien de bovenstaande afwegingen adviseert de Groep af te zien van doden als bestrijdingsmaatregel. Omdat dit strijdig is met Richtlijnbepalingen, adviseren wij om bij de Commissie op aanpassing van de Richtlijn aan te dringen.

Instellen van een landelijk vervoersverbod voor paardachtigen

Een landelijk vervoersverbod gedurende minimaal 72 uur na bevestiging van een eerste geval van APP in Nederland is in het concept Beleidsdraaiboek opgenomen net als bij andere besmettelijke dierziekten. De Groep heeft gekeken naar de veterinaire redenen voor het instellen van een relatief kortdurend algemeen landelijk vervoersverbod voor paardachtigen.

De volgende afwegingen kwamen daarbij aan de orde:

- Deze ziekte verspreidt zich niet door directe diercontacten maar indirect via besmette knutten.
- De paardenevenementen worden nog steeds overwegend gehouden in de zomermaanden, wanneer ook de knutten het actiefst zijn.
- Bij de eerste ontdekte uitbraak is het belangrijk om na te gaan of in de afgelopen weken:
 - het besmette dier op het bedrijf is aangevoerd,
 - het besmette dier buiten het bedrijf met andere paarden in contact is geweest (bijvoorbeeld: aan een evenement, training, tentoonstelling heeft deelgenomen)
 - op het besmette bedrijf paarden zijn aan- of afgevoerd.
- Deze traceringsmethode kan leiden tot inzicht over de risico's van verspreiding van mogelijk besmette paarden naar andere delen van het land. Het is zinvol om deze contacten op te sporen in een periode waarin geen transport van paarden plaatsvindt. Bij evenementen wordt over het algemeen goed geregistreerd welke paarden daaraan deelnemen.
- De gebieden die ingesteld moeten worden op basis van de Richtlijn en waar sowieso een vervoersverbod zal gelden zijn erg groot en zullen al snel een groot deel van het hele land beslaan.

De Groep adviseert om op grond van bovenstaande argumenten het algehele vervoersverbod van 72 uur als maatregel te behouden. Naar aanleiding van de bevindingen van de tracering bij een uitbraak en de ontwikkelingen van de uitbraak zal besloten moeten worden of 72 uur voldoende is of dat er juist een verlenging nodig is.

Melding van verdenkingen

Het snel melden van een verdenking van APP is van groot belang voor de effectieve bestrijding. Als éénmaal de besmetting binnen Nederland is vastgesteld, is het van belang dat nieuwe verdenkingen snel gemeld worden en dat voorkomen wordt dat eigenaren uit eigenbelang zieke dieren gaan verplaatsen. Goede voorlichting kan het snel melden van APP verschijnselen bevorderen. De volgende punten zijn belangrijk in die voorlichting:

- De knut is de boosdoener, de eigenaar niet
- Het moet dan duidelijk zijn of besmette dieren wel of niet vanuit bestrijdingsoogpunt gedood worden
- Verslepen van paarden is gevaarlijk voor het verder verspreiden van de infectie over het land en naar buurlanden.
- Voor een paard dat mogelijk besmet is, kan de stress van het vervoer de overlevingskans verminderen.
- De klinische symptomen
- De dierenarts bellen bij problemen en sterfte van een paard.

De groep adviseert deze elementen in de voorlichtingscampagne aan paardenhouders en dierenartsen op te nemen.

Epidemiologisch onderzoek/Traceren

De Richtlijn schrijft voor dat op een verdacht bedrijf meteen begonnen moet worden met de tracering van diercontacten met paardachtigen van het verdachte dier, zowel naar waar de infectie kan zijn opgedaan als waar naartoe hij verspreid kan zijn (backward- en forward tracing). Dit epidemiologisch onderzoek wordt ook verlangd bij ieder nieuw besmet bedrijf. Vooral bij de eerste gevallen van de ziekte en bij uitbraken in een nieuw gebied kan tracering zeer belangrijke informatie opleveren voor de bestrijdingscampagne. Echter in een gebied, dat al geruime tijd steeds nieuwe gevallen van APP kent en onder een vervoersverbod ligt, zal dergelijk onderzoek geen of nauwelijks nieuwe inzichten kunnen verschaffen. Dan is dit onderzoek niet meer zinvol. De Richtlijn geeft geen handvat voor een dergelijke nuancering.

De groep adviseert om bij het eerste geval, dat ontdekt wordt, 6 weken terug te traceren en alleen diercontacten van paardachtigen in de tracering te betrekken. Daarnaast adviseert de groep om alleen bij de eerste 10 gevallen in een bepaald gebied te traceren, omdat bij andere uitbraken van andere dierziekten is gebleken dat het traceren van elk nieuw geval geen nuttige informatie meer oplevert. Bovendien is het vervoersverbod dan al geldig in het gebied om de gedetecteerde locaties. Wel moet er weer getraceerd worden als er in een nieuw gebied een uitbraak ontstaat.

Controles in vaccinatiegebied en beschermingsgebied

De Richtlijn schrijft voor dat in het beschermings- en toezichtgebied met in totaal een straal van 150 km rond het besmette bedrijf alle bedrijven waar paardachtigen worden gehouden moeten worden geïdentificeerd. Bovendien moet een officiële dierenarts er alle bedrijven waar paardachtigen worden gehouden op gezette tijden bezoeken en er een klinisch onderzoek uitvoeren (screening). Beide verplichtingen zijn niet gemakkelijk uitvoerbaar.

Identificatie van bedrijven met paardachtigen:

Er zijn naar schatting 450.000 paarden/ezels aanwezig in Nederland, maar er bestaat geen zekerheid over dit aantal, noch over het aantal bedrijven met paarden, noch over de verblijfplaats van paarden. Die zouden over 300.000 adressen verdeeld kunnen zijn.

Voor het instellen van een vaccinatie-, beschermings- en toezichtgebied is het van belang te weten waar paarden/ezels staan. Daar is nu geen systeem voor. Het bestaande identificatie systeem geeft alleen

informatie over of een paard/ezel gechipt is en waar het chippen heeft plaatsgevonden. Gestorven, geëxporteerde en geslachte paarden/ezels worden meestal niet afgemeld in het systeem; met als gevolg dat er meer paarden geregistreerd zijn dan er werkelijk in leven zijn. Grofweg geschat is maar ongeveer 50%-60% van de paarden opgenomen in dit systeem. Het systeem vermeldt geen verblijfplaats van een paard/ezel. Paarden/ezels kunnen er dus niet mee opgespoord worden.

Op grond van de mestregelgeving bestaat er voor houders die paardachtigen bedrijfsmatig houden voor winst- of gebruiksdoeleinden een verplichting tot registratie en bijhouden van een mestboekhouding. Kleine bedrijven en hobbypaardenhouders zijn uitgezonderd van deze verplichting. Gegevens over de mestboekhouding van paardenhouders worden vastgelegd door Dienst Regelingen. Dit systeem kan mogelijk benut worden om adressen van de grotere bedrijfsmatige paardenhouders te vinden.

De groep adviseert om in geval van uitbreken van APP met onmiddellijke ingang een meldplicht voor houders van paardachtigen in te stellen. Deze meldplicht zou gestimuleerd kunnen worden door aan te geven dat alleen gemelde paarden kunnen worden gevaccineerd.

Omdat bij een uitbraak grote gebieden worden ingesteld, waar identificatie van paardenhouders verplicht is en het om grote aantallen dieren en locaties gaat, zal dan een massaal aanbod van deze gegevens moeten worden verwerkt. Dit is alleen elektronisch in een kant en klare database te verwerken. De groep adviseert daarom om in vreedstijd een dergelijk systeem gereed te maken. In dat systeem moeten minimaal de NAW gegevens van de houder, de identificatie van het dier (chipnummer), de verblijfplaats van het dier en de vaccinatiestatus in kunnen worden opgenomen.

Screening van een ingesteld gebied:

De Richtlijn schrijft klinische controle op gezette tijden voor. Afgezien van het eerste bezoek zullen vervolfbezoeken nauwelijks meerwaarde hebben ten opzichte van een goed functionerende meldplicht voor verdenkingen (passieve surveillance). Dit komt echter niet overeen met de voorschriften uit de Richtlijn.

De groep adviseert dit punt met de Commissie te bespreken.

Een eerste bezoek kan heel goed benut worden voor verificatie van het meldingenbestand van locaties en dieren. Tevens zou dit bezoek benut kunnen worden om de identificatie van niet geïdentificeerde dieren alsnog op orde te brengen. Indien later in betreffende onderdelen van het gebied vaccinatie zal worden toegepast zal het geverifieerde bestand een belangrijke bijdrage leveren aan snelle uitvoering van de vaccinatie. Deze gegevens zijn ook van nut voor de handhaving van vervoersverboden.

De groep adviseert de eerste screening van de ingestelde gebieden te benutten voor het op orde brengen van identificatie van houders en dieren.

Natuurdieren

De Richtlijn geeft aan dat onder "bedrijf" ook verstaan wordt natuurreservaten waarin paardachtigen in vrijheid leven. Alle bepalingen uit de Richtlijn gelden dus ook voor de paardachtigen in natuurgebieden. Ten aanzien van de maatregelen in het vaccinatiegebied geeft de Richtlijn echter ook aan, dat er specifieke bepalingen voor paardachtigen in natuurgebieden kunnen gelden. Deze bepalingen moeten volgens de procedure van het Permanent Comité voor de Voedselketen en de Diergezondheid worden vastgesteld.

Er zijn in Nederland twee categorieën paardachtigen in natuurgebieden. Gehouden locatiegebonden dieren en niet-gehouden locatiegebonden dieren. De eerste categorie betreft kleinere kuddes van dieren die waarschijnlijk te hanteren zijn. De tweede categorie (o.a. de konikpaarden in de Oostvaardersplassen) betreft grotere kuddes die niet of slecht te hanteren zullen zijn.

Het is niet bekend of een besmetting in een populatie niet-gehouden locatiegebonden paardachtigen van belang is voor de bestrijding van de epidemie als geheel en wat de risico's voor de gehouden paarden zijn. De groep adviseert een risicoanalyse uit te laten voeren naar de verwachte bijdrage van een besmetting van kuddes natuurdieren voor de effectiviteit van de bestrijding van de epidemie.

Daarnaast adviseert de groep met natuurorganisaties te overleggen over praktische uitvoerbaarheid van vaccinatie en beschermingmaatregelen tegen de knut bij niet-gehouden locatiegebonden natuurdieren. Om het uiteindelijke beleid vorm te kunnen geven adviseert de groep over deze aspecten overleg te voeren met andere landen die zich op APP voorbereiden, waar wellicht grotere populaties niet-gehouden paardachtigen aanwezig zijn.

Vaccinatie

De Richtlijn geeft aan dat alle paardachtigen in een ingesteld vaccinatiegebied gevaccineerd moeten worden. Het vaccinatiegebied beslaat minimaal een straal van 20 km rondom het besmette bedrijf tot maximaal het hele beschermingsgebied. Gevaccineerde dieren mogen na vaccinatie de houderij, waar ze gevaccineerd zijn, voor een periode van 60 dagen niet verlaten. Tevens geeft de Richtlijn aan dat gevaccineerde dieren gemerkt moeten worden met een duidelijk en blijvend merkteken. De methode van merken moet door de Europese Commissie op advies van de EU lidstaten die deelnemen aan het Permanente Comité voor de Voedselketen en Diergezondheid worden goedgekeurd.

Vaccinatie als eradicatiemaatregel heeft alleen zin, als men met vaccinatie de R_0 onder de 1 kan brengen. De R_0 geeft aan hoeveel andere paarden er door een besmet paard (via knutten) besmet kunnen worden. Als de R_0 kleiner is dan 1 zal de epidemie dus dood lopen. Over de R_0 van Afrikaanse Paardenpest bij een uitbraak in Nederland en het effect van vaccinatie op de R_0 is op dit moment weinig te zeggen. Mogelijk kunnen simulatiestudies hier meer duidelijkheid in geven. De eigenschappen van het vaccin zijn van belang voor de effectiviteit van de vaccinatie als eradicatiemaatregel, evenals de keuze van het gebied waarin de dieren gevaccineerd moeten worden.

Thans zijn alleen levende vaccins, geproduceerd in Zuid Afrika, beperkt beschikbaar. Deze vaccins hebben hun beperkingen zowel ten aanzien van hun effectiviteit als hun veiligheid.

Ten aanzien van het merken van gevaccineerde dieren is de groep van mening dat de chip een duidelijk en blijvend merkteken is. De chip blijft levenslang in het paard en kan via een reader direct uitgelezen worden. In het paspoort moet de vaccinatie ook aangegeven worden. Daarnaast is het opnemen van de vaccinatie status in de eerder genoemde database onder "**Identificatie van bedrijven met paardachtigen**" een extra waarborg.

De groep adviseert de ontwikkelingen op het gebied van vaccins tegen APP actief te volgen en waar mogelijk die ontwikkelingen te stimuleren. Een nieuw vaccin zou in ieder geval een markervaccin moeten zijn. De groep adviseert tevens om in vreedstijd leveringsafspraken te maken, opdat er voldoende vaccin beschikbaar is in geval van nood. En de groep adviseert het gebruik van de chip en paspoort als methode voor merken van gevaccineerde dieren met de Europese Commissie te bespreken.

Vervoer bij levensbedreigende situaties

In de Richtlijn is niets opgenomen over vervoer van ernstig zieke paarden naar een kliniek. De Richtlijn geeft wel de mogelijkheid een uitzondering te maken voor vervoer van paarden voor noodslacht. De Richtlijn staat beweging binnen gebieden met dezelfde status onder bepaalde voorwaarden direct toe. Echter gevaccineerde dieren mogen de houderij tot 60 dagen na vaccinatie niet verlaten.

De groep concludeert dat uitzonderingen voor vervoer in het kader van noodslachting niet nodig zijn. Noodslachting is alleen nog mogelijk op de houderij zelf en zal doorgaans geen rol spelen. Een paard dat afgevoerd zou moeten worden voor noodslachting is wrak vee en mag niet vervoerd worden.

De groep adviseert om in het beschermings- en toezichtgebied het vervoer van paarden naar een kliniek en weer terug naar huis in noodsituaties onder voorwaarden mogelijk te maken. De voorwaarden moeten gericht zijn op het voorkomen van contact tussen knutten en paarden. Minimaal zal het paard voorzien moeten zijn van een speciale knuttendecken en zullen er insecticiden moeten worden toegepast. Een paard, dat ernstig ziek is en verdacht van besmetting met APP, mag natuurlijk niet naar een kliniek vervoerd worden. Ten aanzien van het vaccinatiegebied adviseert de groep alleen voor paarden, die minimaal 14 dagen geleden gevaccineerd zijn, vervoer naar een kliniek binnen het vaccinatiegebied toe te staan. Ook bij dit vervoer zullen de dieren voorzien moeten zijn van een knuttendecken en moeten er insecticiden worden toegepast.

Advies van de groep van deskundigen inzake bestrijding en preventie van ziekten bij paardachtigen op het concept beleidsdraaiboek Afrikaanse Paardenpest, 22 december 2008, ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Deze adviezen over vervoer in noodsituaties zijn in strijd met de Richtlijn en zullen daarom met de Europese Commissie besproken moeten worden.

Dierentuindieren

De Richtlijn heeft geen aparte bepalingen ten aanzien van paardachtigen in dierentuinen.

Toch is er voor paardachtigen in dierentuinen mogelijk reden voor differentiatie in het beleid. Ten eerste gaat het bij paardachtigen in dierentuinen vaak om dieren die moeilijk te hanteren te zijn. Ten tweede worden er in dierentuinen vaak zebra's of ezelachtigen gehouden. Zebra's en ezelachtigen laten bij besmetting met APP vaak geen duidelijke klinische symptomen zien. Tevens hebben zebra's bij een besmetting een langdurige viraemie.

Met de huidige kennis over zebra's en het beschikbare vaccin uit Zuid Afrika adviseert de groep om paardachtigen in dierentuinen die in het vaccinatiegebied aanwezig zijn ook te vaccineren. Daarnaast adviseert de groep dat in het vaccinatiegebied de paardachtigen in dierentuinen, voorzover mogelijk, worden beschermd tegen knutten, hetzij door opstallen, hetzij door het nemen van andere knutwerende maatregelen. De groep adviseert dat dierentuinen in "vredetijd" in kaart brengen welke knutwerende maatregelen voor welke soort paardachtigen mogelijk zijn.

Afbouw

In de Richtlijn is niets specifiek opgenomen ten aanzien van de afbouw van een uitbraak naar de normale fase.

Het is niet te voorspellen hoe een eventuele uitbraak van APP in Nederland zich zal ontwikkelen. Hoe de afbouw er uit moet zien is erg afhankelijk van hoe de uitbraak verloopt. De groep heeft besloten geen specifieke adviezen ten aanzien van de afbouw te formuleren. Tijdens een eventuele uitbraak zal de groep trachten specifieke adviezen voor de afbouw te formuleren, die gebaseerd zijn op de actuele situatie.

Publicatie

Tenslotte adviseert de groep dit advies tevens in het Engels te publiceren, zodat binnen de EU overleg over aanpassing van de Richtlijn gefaciliteerd kan worden.